

Kommunrevisorerna granskar

Delårsbokslutet 2020

2020-10-20

Angående granskningen

Revisionsuppdraget är ett kommunalt förtroendeuppdrag och revisorerna är direkt ansvariga inför kommunfullmäktige och därmed indirekt inför medborgarna genom den representativa demokratin. Revisionen har uppdrag att granska de verksamheter som styrelser, nämnder och kommunala bolag bedriver.

I formell mening är varje revisor en egen myndighet, men i det praktiska revisionsarbetet sker arbetet gemensamt.

Ytterst syftar revisionen till att undersöka om verksamheten bedrivs i enlighet med uppställda mål och på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

- Revisorernas uppdrag regleras i kommunallag, aktiebolagslag, god revisionssed, ägardirektiv och reglemente.
- Revision ska utföras på ett oberoende sätt.
- Revisorerna genomför grundläggande granskning, granskning av delårsrapport och årsredovisning och fördjupade granskningar.

Revisorerna ska därför objektivt, opartiskt och sakligt, självständigt granska den verksamhet som styrelse, nämnder och beredningar bedriver. Revisorerna ska också bedöma om de förtroendevalda ledamöterna i nämnder och styrelser har tillräcklig styrning och kontroll över verksamhetens ekonomi, prestationer och kvalitet.

Revisorernas uttalanden och bedömningar finns i revisionsberättelser och granskningsrapporter. En ambition i revisorernas arbete är att deras rekommendationer i samband med granskning ska kunna användas av verksamheterna för att åstadkomma effekter i deras förbättringsprocess.

Kontaktuppgifter

Om kommunrevisorernas uppdrag

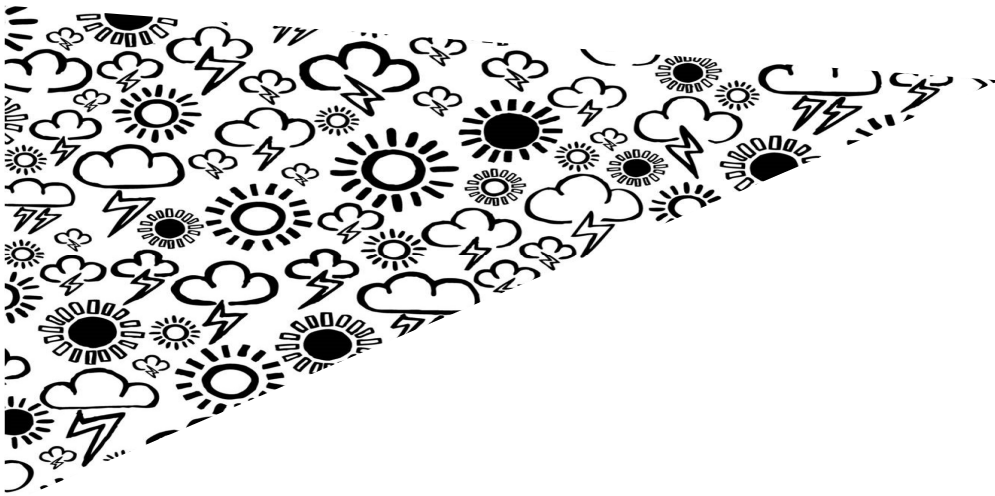
kommunrevisionen@umea.se

Ordförande i kommunrevisionen

Ewa Miller, ordförande
ewa.miller@umea.se

Umeå Kommun

Granskning av delårsbokslut 2020

Innehåll

1. Sammanfattning	2
2. Inledning	2
3. Kommunens resultat och balansräkning.....	2
3.1. Resultaträkning	2
3.2. Balansräkningen	4
3.3. Slutsats	5
3.3.1 Materiella anläggningstillgångar och leasing	5
3.3.2 Kortfristiga skulder	6
3.3.3 Ansvarsförbindelser	6
3.4 Sammanställda räkenskaper	6
4. Övergripande kommentarer kring förvaltningsberättelsen	6
4.1. Händelser av väsentlig betydelse	6
4.2. Kommunens förväntade utveckling	7
4.3. Helårsprognos i förhållande till budget.....	8
4.4. Bedömning av balanskravsresultatet.....	8

1. Sammanfattning

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna har vi översiktligt granskat Umeå kommuns delårsrapport per 31 augusti 2020. De väsentligaste slutsatserna i granskningen sammanfattas enligt följande:

- Bokslutsdokumentationen bedöms vara tillräcklig. Granskningen av resultat- och balansräkningar indikerar inte att det föreligger några väsentliga fel vad gäller resultat och ställning för perioden.
- Anläggningsregistret som brukas av kommunen sedan 2019 uppfyller inte de krav på funktionellt stöd som ekonomifunktionen behöver. Detta medför beroende av nyckelpersoner i processerna, inkonsekvent hantering av bidrag erhållna för investeringsprojekt samt att kommunen inte klarar av att nå upp till de krav som Rådet för kommunal redovisning (RKR) samt god redovisningssed ställer på verksamheten.

2. Inledning

En översiktlig granskning av kommunens delårsrapport per 2020-08-31 har utförts i enlighet med god revisionssed samt med beaktande av bestämmelserna i kommunallagen och den kommunala bokförings- och redovisningslagen. Granskningen är således begränsad i jämförelse med den granskning som genomförs av ett årsbokslut.

3. Kommunens resultat och balansräkning

Vi har granskat resultatutfallet per 31 augusti 2020 samt analyserat större budgetavvikelser och förändringar mot föregående års delårsrapport. Vi har även tagit del av redovisad prognos avseende helåret 2020. Med utgångspunkt från vår väsentlighets- och riskanalys har vi granskat delårsrapportens resultat- och balansräkningar. Nedan ges kommentarer till väsentliga resultat- och balansposter för vilka vi gjort iakttagelser.

3.1. Resultaträkning

Umeå kommun redovisar per 31 augusti 2020 ett positivt resultat om 366 MSEK (216 MSEK). Resultatet är en förbättring mot samma period föregående år med 150 MSEK. Prognosen för helåret uppgår till totalt till 323 MSEK, vilket överstiger det budgeterade resultatet om 77 MSEK.

Kommunens intäkter har minskat med -68 MSEK jämfört med samma period föregående år och uppgår till 1 061 MSEK. Minskningen är främst hänförlig till minskade försäljningsintäkter (-16 MSEK) samt minskade bidragsintäkter (-52 MSEK). Främst är det försäljningen av el som har minskat kraftigt på grund av lägre spottpriiser på marknaden samt att bidragen är mindre på grund av minskade bidrag från arbetsmarknadsverket och migrationsverket.

Kommunens kostnader har ökat med 7 MSEK och uppgår till -5 537,7 MSEK. Förändringen är hänförlig till personalkostnader (+3%), kostnader/utgifter (+3%) samtidigt som övriga verksamhetskostnader minskat med (-14%) och utgörs av minskade kostnader skolskjutsar, utbildningar och konferenser som inte kunnat genomföras på grund av rådande Corona-pandemi. Men även lägre kostnader för snöröjning med en mindre snörik vinter jämfört med föregående år har haft påverkan.

Umeå kommuns resultaträkning per 2020-08-31, T2

Resultaträkning (MSEK)	Budget 2020-08-31	2020-08-31	2019-08-31	Förändring mot fg år	Kommentar
Verksamhetens intäkter	959	1 061	1 128	-84	Verksamhetens intäkter består bl.a. av riktade bidrag från staten (448 MSEK), taxor och avgifter (200 MSEK) och Försäljning av verksamhet (150 MSEK)
Verksamhetens kostnader	-5 564	-5 527	-5 530	3	Verksamhetens kostnader består till stor del av personalkostnader (3 415 MSEK) samt inköp om (1 194 MSEK).
Avskrivningar	-331	-300	-265	-35	Avskrivningarna har ökat något jmf med samma period föregående år vilket framför allt beror på aktivering av färdigställda investeringar.
Verksamhetens nettokostnader	-4 936	-4 783	-4 667	-116	Verksamhetens resultat ligger lägre än föregående år då intäkterna minskar med minskad omfattning på vissa verksamheten, men inte kostnaderna i samma omfattning vilket förklaras av Corona-pandemin.
Skatteintäkter	4 464	4 354	4 304	50	Skatteintäkterna har ökat med ca 50 MSEK (12%) vilket är hänförligt till ökad preliminär kommunalskatt med ökande befolkning. Ökningen är dock klart lägre än förväntat med anledning av sänkta skatteunderlagsprognoser under Corona-pandemin
Generella statsbidrag	648	800	574	226	De generella statsbidragen består mestadels av inkomstutjämningsbidrag samt kommunal fastighetsskatt. Dessa har gemensamt ökat med ca 226 MSEK mot föregående år (39%), av ökningen utgör 150 MSEK stöd för att stärka välfärden under corona-pandemin
Verksamhetens resultat	176	370	211	159	Det förbättrade verksamhetsresultatet förklaras främst av ökningen från de generella statsbidragen samt minskad omfattning på verksamheten på grund av Covid-19.
Finansiella intäkter	109	91	96	-5	Posten avser framför allt ränteintäkter på utlåning och borgensavgifter. Minskning på grund av återföring av nedskrivning om 5 MSEK som gjordes under föregående år
Finansiella kostnader	-144	-101	-91	-10	Ökade kostnader bland annat på grund av ökade räntekostnader samt ränta på pensionsavsättningar
Resultat före extraordinära poster	141	360	216	144	Resultat före extraordinära poster är klart högre än föregående år (98%) vilket är en följd av de ökade generella statsbidragen för innevarande år parallellt med kostnadsminskningar vid minskad omfattning på verksamheter
Extraordinära intäkter/kostnader	0	0	0	0	Inga extraordinära poster likt föregående år.
Periodens resultat	360	366	216	144	Periodens resultat beror på en mängd olika faktorer där flera är relaterade till Corona-pandemin. Vid analys bör hänsyn tas till de statsbidrag kommunen erhållit.

3.2. Balansräkningen

Umeå kommuns balansräkning år 2020				
TILLGÅNGAR (MSEK)	2020-08-31	2019-12-31	Förändring	Kommentar
Anläggningstillgångar				
Immateriella anläggningstillgångar	10	11	-1	Minskning till följd av årets avskrivningar.
Byggnader och mark	6 572	5 968	604	Ökar med färdigställda projekt under året som överstiger gjorda avskrivningar
Maskiner och inventarier	372	353	19	I nivå med årsbokslutet inga större investeringar har skett.
Pågående projekt	544	1 202	-658	Pågående projekt minskar när man fler projekt färdigställts och därmed flyttats till "Byggnader och mark" samtidigt som man inte klarat att nå upp till investeringsbudgeten under Coronapandemin
Finansiella anläggningstillgångar				
Värdepapper, andelar samt aktier	321	323	-2	
Långfristiga fordringar	6 492	6 566	-74	Posten består främst av utlåning till koncernbolag.
Summa anläggningstillgångar	14 311	14 423	-112	Minskad omslutning beror främst på ökade avskrivningar samt den låga investeringsnivån under perioden
Omsättningstillgångar				
Förråd och lager	234	172	62	Ökat med kostnad för exploateringsfastigheter som skall säljas
Kortfristiga fordringar	697	605	92	Posten utgörs främst av förutbetalda kostnader och upplupna intäkter (569 MSEK), momsfordran (37 MSEK) och kundfordringar (29 MSEK). Ökning om (42 MSEK) avser ett lån till Umeå Kommunföretag för köpet av aktier i NLC Ferries
Kassa och bank	1	1	-	Samtliga likvida medel har stämts av mot kontoutdrag från berörda kreditinstitut samt mot engagemangsbesked.
Summa omsättningstillgångar	932	778	154	Ökad omslutning framför allt kopplat till ökat lager och ökade korta fordringar.
SUMMA TILLGÅNGAR	15 243	15 201	42	

Umeå kommuns balansräkning år 2020				
EGET KAPITAL OCH SKULDER (mkr)	2020-08-31	2019-12-31	Förändring	Kommentar
Eget kapital	4 531	4 165	366	Ökning mot föregående år till följd av årets resultat.
varav årets resultat	366	189	177	
Avsättningar	587	550	37	Ökning till följd av ökade pensionsavsättningar samt tillhörande löneskatt.
Långfristiga skulder				
Övriga långfristiga skulder	8 760	9 074	-314	Avser skuld till Komuinvest. Avstämt mot engagemangsbesked.
Kortfristiga skulder				
Kortfristiga skulder	1 302	1 364	-62	Posten består bl.a. av leverantörsskulder (284 MSEK) semesterlöneskuld (507 MSEK) och personalskatter (180 MSEK).
Summa skulder	10 125	10 486	-361	
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER	15 243	15 201	42	

3.3. Slutsats

Grundat på vår översiktliga granskning har det inte kommit fram några omständigheter som ger oss anledning att anse att det upprättade delårsbokslutet inte, i allt väsentligt, ger en rättvisande bild av kommunens finansiella ställning per den 31 augusti 2020 samt av dess finansiella resultat för perioden januari-augusti 2020. Vi vill dock lyfta fram följande områden inom ramen för vår granskning.

3.3.1 Materiella anläggningstillgångar och leasing

Per den 31 augusti uppgår det pågående investeringarna inom kommunen till 544 MSEK och nyanskaffning under året till 266 MSEK. Vi har inhämtat ett anläggningsregister och analyserat förändringarna under året och noterat följande;

Det anläggningsregister som kommunen implementerade i början av 2019 är svårarbetat och ger inte det stöd som ekonomifunktionen skulle behöva för att på ett effektivt och ändamålsenligt sätt kunna hantera kommunens anläggningar. Hanteringen av anläggningarna är i dag beroende av en nyckelperson som klarar av att hantera de system och verktyg som finns för att få ut en korrekt information. Personberoendet anser vi som en risk för den interna kontrollen varför vi ser det som positivt att kommunen arbetar för att fler personer skall få insikt i hanteringen. Vi rekommenderar att kommunstyrelsen även ser över så att ett ändamålsenligt systemstöd erhålls.

Vidare har vi under vår granskning noterat att bidrag erhållna i samband med investeringar i materiella anläggningstillgångar hanteras olika före eller efter 2019. Bidrag erhållna efter 2019 aktiveras som skuld och amorteras över den tillhörande anläggningens livslängd medan bidrag erhållna före 2019 minskar anläggningens anskaffningsvärde. Förändringen har skett i samband med att det nya systemet implementerades och hanteringen av investeringsstöden efter 2019 anses följa god redovisningssed. Vi rekommenderar dock att kommunen även justerar redovisningen i bidrag före 2019 för att erhålla en konsekvent hantering i redovisningen.

Enligt redovisningsprinciperna i delårsrapporten har kommunen, i likhet med årsredovisningen för 2019, reserverat sig för att man inte, fullt ut, klarar av att följa Rådet för kommunal redovisnings (RKR) rekommendation R4(Materiella anläggningstillgångar) vad gäller systematisk uppföljning av nyttjandeperioder samt att man inte följer rekommendation, R5(Leasing).

Vi konstaterar att kommunstyrelsen i rapporten inte vidare kommenterar vilka insatser som görs för att komma till rätta med de ovanstående bristerna i redovisningen. Vi rekommenderar kommunen att skyndsamt hantera de föreliggande problemen för att säkerställa att god redovisningssed uppfylls.

3.3.2 Kortfristiga skulder

I vår granskning av semesterlöneskulden så har vi i likhet med föregående år noterat att rapporten för semesterlöneskulder som genereras ur lönesystemet, även fortsatt justeras innan bokning sker i huvudboken. Avsikten är enligt ekonomifunktionen att i samarbete med systemleverantören framarbete en rapport som inte kräver korrigerings innan bokning för att förenkla rutinen. Rapporten är beställd och leverans inväntas. Vi har för avsikt att följa upp detta i samband med kommande granskningar.

3.3.3 Ansvarförbindelser

Vi har noterat att kommunen i årets delårsrapport har inkluderat ett avsnitt gällande pant och ansvarförbindelser vilket är positivt. Vi noterade dock vid vår granskning att ansvarförbindelsen om (2 418 MSEK) var för låg när förbindelsen för de förtroendevalda inte har medtagits i beräkningen. Detta medför att ansvarförbindelsen var 10 MSEK för lågt redovisad. Justeringen påverkar inte resultatet per 31 augusti 2020 men soliditeten påverkas och minskar med 1%.

3.4 Sammanställda räkenskaper

Vi konstaterar att Umeå kommun redovisar sammanställda räkenskaper i delårsrapporten vilket är positivt. Vi vill här upplysa om att de sammanställda räkenskaperna inte har varit föremål för särskild granskning under denna övergripande granskning. De sammanställda räkenskaperna kommer särskilt granskas i samband med årsbokslutet 2020.

4. Övergripande kommentarer kring förvaltningsberättelsen

Kommunen ska enligt *Lag om kommunal redovisning* (13 kap. 2 §) i sin delårsrapport avge en förenklad förvaltningsberättelse. Tillämpade redovisningsprinciper i delårsrapporten överensstämmer med de som tillämpades vid upprättande av årsredovisning för 2019.

Rapporten är översiktlig och lättläst och vi uppskattar särskilt att den behandlar hela kommunkoncernen, inklusive de kommunala bolagen.

4.1. Händelser av väsentlig betydelse

Den förenklade förvaltningsberättelsen ska innehålla händelser av väsentlig betydelse som inträffat under delårsperioden eller efter dess slut.

I kommunens delårsrapport framhålls hanteringen av Coronapandemin som en särskilt väsentlig händelse. En sammanfattning av konsekvenserna för nämnder och bolag beskrivs i avsnittet väsentliga händelser. Vi bedömer att det är en tydlig och relevant redogörelse som framförs. Vårt att notera är dock att delårsrapporten inte innehåller information om hur pandemin har hanterats internt inom kommunen.¹

Kommunen har som väsentlig händelse också valt att särskilt lyfta fram verkställandet av den beslutade decentraliseringen av kommunens ekonomi- och personalfunktioner vilket medför

¹ Kommunen har gjort bedömningen att pandemin kan hanteras inom den ordinarie organisationen och därför inte gått upp i stabsläge. Däremot har hanteringen av pandemin inneburit tätare frekvens på dialoger inom ramen för stadsdirektörens forum (på förvaltningschefsnivå).

ramförändringar av motsvarande 79 årsarbetare i 2020 års lönenivå. Det framgår inte av redovisningen om, och i så fall hur, denna händelse bedöms påverka måluppfyllelsen eller den finansiella rapporteringen framgent.

Rapporten framhåller också att från och med den 1 september 2020 ingår Musikskolan, Kulturcentrum och Kulturverket i en samlad Kulturskola.

4.2. Kommunens förväntade utveckling

Av delårsrapporten framgår i ett särskilt avsnitt kommunens förväntade utveckling utifrån målen om god ekonomisk hushållning. Redovisningen utgår från definitionen av god ekonomisk hushållning som den definierats i av fullmäktige beslutade *Riktlinjer för god ekonomisk hushållning och hantering av resultatutjämningsreserv*. Resultat som andel av skatter, generella statsbidrag och utjämning beräknas med råge överskrida fullmäktiges mål, med 7,1 % resultat mot målvärde 1 %. Prognos för helåret 2020 är 4,2 procent.

Fullmäktige har satt upp fyra finansiella mål för år 2020. Måluppfyllelsen bedöms, av kommunstyrelsen, vara uppfylld för ett mål, delvis uppfyllt för två mål och inte uppfyllt för ett mål. Bedömningen ligger i linje med prognosen för måluppfyllelse för helåret 2020. Vi noterar att det av redovisningen inte framgår om några särskilda åtgärder vidtagits för att uppnå uppställda mål, utan att detta redovisas i en bilaga. Vi noterar även att kommunstyrelsen inte anser sig kunna bedöma om god ekonomisk hushållning kommer att nås fullt ut för år 2020, trots att tre av fyra finansiella mål är prognostiserade att inte uppnås. Anledningen till detta är att kommunens definition av god ekonomisk hushållning är bredare än de finansiella målen.

Redovisningen innehåller även status och prognos för de 13 verksamhetsmål och de 53 uppdrag kommunfullmäktige fastställt i Planeringsförutsättningar och budget för 2020. Mål och uppdrag återrapporteras övergripande i strukturerad form men vi noterar att den specifika måluppfyllelsen per nämnd återfinns i ett separat dokument utanför förvaltningsberättelsen.

Samtliga 13 verksamhetsmål bedöms vara delvis uppfyllda. Målen prognostiseras var delvis uppfyllda även vid helåret 2020. Rapporten innehåller ingen information om vidtagna åtgärder för att uppnå målen vid helåret.

Vad gäller fullmäktiges 53 uppdrag till nämnder bedöms sju vara uppfyllda, 39 vara delvis uppfyllda och sju inte vara uppfyllda. Prognosen är att vid helåret är 20 uppdrag uppfyllda, 27 delvis uppfyllda och sex inte uppfyllda.

Revisorerna kommer att genomföra möten under hösten med samtliga av kommunens nämnder och kommer i samband med detta följa upp prognostiserad måluppfyllelse. Revisorerna gör en slutlig bedömning av måluppfyllelsen i samband med granskningen av årsbokslutet.

Delårsrapporten innehåller även avsnitt som omfattar ekonomisk uppföljning i hela kommunkoncernen (inklusive beskrivning av soliditet och budgetföljsamhet) en organisatorisk beskrivning av den kommunala koncernen och väsentliga personalförhållanden.

Delårsrapporten innehåller ingen beskrivning av kommunens arbete med intern kontroll, utifrån upprättade internkontrollplaner. I enlighet med av fullmäktige antagna riktlinjer för intern kontroll rapporteras den interna kontrollen enligt en separat beredning och uppföljning i samband med delårsrapportering. Även om det inte finns krav utifrån lagstiftning eller god redovisningssed att inkludera rapporteringen av intern kontroll i delårsrapporten bedömer vi att detta utifrån ett läsarperspektiv skulle ge en bättre helhetsbild av utvecklingen i kommunen. Revisorerna kommer att följa upp de förtroendevaldas roll i arbetet med intern kontroll i sina dialogmöten med respektive nämnd under hösten 2020.

4.3. Helårsprognos i förhållande till budget

Av redovisningen framgår tydligt hur periodens resultat och helårsprognosen förhåller sig till fastställd budget. Helårsprognosen för kommunkoncernens resultat beräknas till 561 mnkr (432 mnkr). För kommunen specifikt uppgår den till 323 mnkr vilket är 144 mnkr (189 mnkr) högre än resultatet föregående år. Prognosen bygger på att utlovade statsbidrag på ca 45 mnkr som ej beslutats ännu infrias. Det prognosticerade resultatet innebär en positiv budgetavvikelse om 256 mnkr.

Prognosen för kommunkoncernens investeringar för innevarande år beräknas till 2 628 mnkr (2 164 mnkr). UKF-koncernens prognos ingår i detta med 1 099 mnkr (1 187 mnkr) och kommunens investeringar med 607 mnkr (961 mnkr). Därutöver lämnar Umeå Folkets husförening en prognos om 9 mnkr (26 mnkr) och minoritetsägda bolag en investeringsprognos om 913 mnkr. Kommunens prognos är cirka hälften av beslutad investeringsram.

4.4. Bedömning av balanskravsresultatet

För att uppfylla kommunallagens balanskrav och för att säkerställa god ekonomisk hushållning ska kommunernas intäkter överstiga kostnaderna. I delårsrapporten redogör kommunen för periodens resultat mot balanskravet, jämfört med motsvarande period föregående år. Kommunen redovisar ett positivt balanskravsresultat (365 mnkr) efter årets åtta första månader. Kommunstyrelsen prognostiserar också att kommunen kommer redovisa ett positivt balanskravsresultat för helåret 2020.

Umeå den 15 oktober 2020

Johan Perols
Certifierad kommunal revisor

Johan Pettersson
Auktoriserad revisor

Petter Frizén
Verksamhetsrevisor

Jonas Wiberg
Auktoriserad revisor